

MD-149

March-2019

B.A., Sem.-V (Repeater)**CC-303 : Economics
(Indian Economy-III)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. (A) રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) ભારતીય ઔદ્યોગિક વિકાસ બેંક (IDBI)
- (2) સ્મોલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલપમેન્ટ બેંક (SIDBI) અને યુનિટ ટ્રસ્ટ ઓફ ઈન્ડિયા (UTI)

(B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો : 4

- (1) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકની શેરમૂડીમાં કેન્દ્ર સરકારનો ફાળો 75% જેટલો હોય છે.
- (2) 19 જુલાઈ, 1969 માં દેશની ચૌદ મોટી બેંકોનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- (3) પ્રો. કાઠિપરના મતે – જે વ્યાજ આપીને થાપણો સ્વીકારે અને વ્યાજે નાણાં ધીરવાનું કામ કરે તે બેંક.
- (4) ભારતના નાણાં બજારને ત્રણ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે.

2. (A) બજેટનો અર્થ સમજાવી, બજેટની વિવિધ ખાધના ખ્યાલો સમજાવો. 14

અથવા

ખાધ પૂરક નાણાંતંત્રનો ખ્યાલ સમજાવી, ભારતમાં ખાધપૂરક નાણાંતંત્રની અસરો ચર્ચો.

(B) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : 4

- (1) રાજકોષીય ખાધ – વ્યાજની ચૂકવણી = _____
 (a) પ્રાથમિક ખાધ (b) મૂડી ખાધ
 (c) મહેસૂલી ખાધ (d) રાજકોષીય ખાધ
- (2) અંદાજપત્રને _____ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે.
 (a) બે (b) ત્રણ
 (c) પાંચ (d) ચાર
- (3) ભારતીય સંસદે _____ વર્ષમાં “રાજકોષીય જવાબદારી અને બજેટ સંચાલનનો કાયદો” (FRBM) પસાર કર્યો હતો.
 (a) જુલાઈ - 2004 (b) 2003
 (c) 2011-12 (d) 2007-08

- (4) _____ ખર્ચનો સમાવેશ બિન વિકાસલક્ષી મહેસૂલી ખર્ચમાં થાય છે.
- સંરક્ષણ ખર્ચ અને વ્યાજની ચૂકવણી
 - ગ્રામીણ વિકાસ
 - સિંચાઈ અને પૂર નિયંત્રણ
 - સામાજિક સેવાઓ

3. (A) ભારતમાં ગરીબીના કારણો જણાવી ગરીબી નિવારવાનાં ઉપાયો ચર્ચો. 14

અથવા

બેકારીનો અર્થ સમજાવી, ભારતમાં બેકારીનું સ્વરૂપ સમજાવો.

(B) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 3

- નિરપેક્ષ ગરીબી એટલે સંપૂર્ણ ગરીબી.
- ગ્રામીણ ગરીબીના ત્રણ પ્રકાર છે.
- ડૉ. મિન્હાસે ગરીબી રેખાનો સૌપ્રથમ ખ્યાલ રજૂ કર્યો હતો.

4. (A) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14

- સ્પેશિયલ ઈકોનોમિક ઝોન (SEZ)
- ઉદારીકરણના લાભ-ગેરલાભ
- ભારત સરકારની વિદેશી મૂડીરોકાણ અંગેની નીતિ

અથવા

ખેત પેદાશોના ભાવમાં અસ્થિરતાના કારણો જણાવી, ખેતપેદાશના ભાવો અંગે સરકારની નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 3

- ભારતમાં આર્થિક નીતિમાં મહત્વના પરિવર્તનો કયા વર્ષથી અમલમાં આવ્યા છે ?

(a) 1995	(b) જુલાઈ 1991
(c) 1980	(d) 1985
- વર્ષ 2004 થી 2009માં સરકારે સિંગલ બ્રાન્ડ રિટેઈલમાં કેટલા ટકા સુધીના વિદેશી મૂડીરોકાણને પરવાનગી આપી હતી ?

(a) 51 ટકા	(b) 100 ટકા
(c) 75 ટકા	(d) 49 ટકા
- ખાનગીકરણ કેટલા માર્ગે થાય છે ?

(a) બે	(b) ત્રણ
(c) પાંચ	(d) ચાર

Seat No. : _____

MD-149

March-2019

B.A., Sem.-V (Repeater)

**CC-303 : Economics
(Indian Economy-III)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. (A) State the achievements and limitations of Nationalized Bank. **14**

OR

Write a short note on :

- (1) Indian Industrial Development Bank (IDBI)
- (2) Small Industrial Development Bank (SIDBI) and Unit Trust of India (UTI)

- (B) State whether the following sentences are true or false : **4**

- (1) Central government's contribution in share capital of regional rural bank is 75 percent.
- (2) Fourteen largest banks of the country were nationalized on 19th July, 1969.
- (3) According to Prof. Crowther, the entity which accepts the deposits on interest and borrows the money on interest is the bank.
- (4) India's finance market is divided into three sections.

2. (A) Explain the meaning of budget. Explain the various concepts of the budget deficit. **14**

OR

Explain the concept of deficit financing. Discuss the effect of deficit financing in India.

- (B) Fill in the blanks by choosing the correct option : **4**

- (1) Fiscal Deficit – Interest payment = _____.
(a) Primary deficit (b) Capital deficit
(c) Revenue deficit (d) Fiscal deficit
- (2) Budget is divided into _____ sections.
(a) two (b) three
(c) five (d) four
- (3) The Parliament of India passed the law of "Fiscal Responsibility and Budget Management" in the _____ year.
(a) July 2004 (b) 2003
(c) 2011-12 (d) 2007-08

- (4) _____ expense is included in non-developing revenue expense.
- (a) Defense expenditure and interest payment
 - (b) Rural development
 - (c) Irrigation and flood control
 - (d) Social services

3. (A) State the causes of poverty in India and discuss the remedies for poverty in India. **14**

OR

State the meaning of unemployment and explain the form of unemployment in India.

- (B) State whether the following sentences are true or false : **3**
- (1) Absolute poverty means perfect poverty.
 - (2) There are three types of rural poverty.
 - (3) Dr. Minhas firstly presented the concept of poverty line.

4. (A) Write a short note : (any **two**) **14**

- (1) Special Economic Zone (SEZ)
- (2) Advantages and disadvantages of Liberalization
- (3) Foreign Investment Policy of Government of India.

OR

State the causes of unstability in the prices of agricultural product and evaluate government polices regarding for the prices of agricultural product.

- (B) Choose the correct option : **3**
- (1) From which year were the important changes in economic policy implemented in India ?
 - (a) 1995
 - (b) July 1991
 - (c) 1980
 - (d) 1985
 - (2) How many percentage foreign investment was approved in single brand retail by the government during the year 2004 to 2009 ?
 - (a) 51 percent
 - (b) 100 percent
 - (c) 75 percent
 - (d) 49 percent
 - (3) How many ways of privatization are there ?
 - (a) Two
 - (b) Three
 - (c) Five
 - (d) Four